

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 peti 2.— Din. do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati peti vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.

»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Glasovanje zopet odgodeno...

Kompromisna pogajanja med gg. Davidovičem in Marinkovičem

Vso noč so bili vladni pristajši na delu, da preprečijo Davidovičevo zmago. — Mesto napovedane seje se je vršila danes dopolne triurna konferenca med gg. Davidovičem in Marinkovičem. — Stališče KDK.

— Beograd, 1. februarja. Z nervozno napetostjo pričakovana odločitev v Demokratskem klubu se vedno ni padla. Dočim je še snovi izlagalo, da bo g. Davidovič energično vztrajal na svojem stališču in da bo tekmo noči sestavil resolucijo, v kateri bo zahteval, da demokratski ministri stavijo svoje portfelje na razpolago demokratskemu klubu, so se danes dopolne zopet začela pogajanja in posvetovanja na vse strani, da bi se ohranila enotnost demokratske stranke. Demokratski ministri so po svojih, pozno v noč trajajočih konferencah in po dogovoru z g. Vukičevićem sklenili, da predložijo klubu posebno resolucijo, ki bi vsebovala zaupnico vladi. Za to resolucijo bi glasovalo 21 poslancev, na kar bi dr. Marinkovič z njimi osnoval svoj lasten klub in ostal v vladi.

Sestanki, konference in posvetovanja so se nadaljevala vso noč. Vladinovi so napeli vse sile, da vplivajo na demokratske poslance in njihovi pristajši so vsakemu posebej razlagali, da bo moral g. Davidovič s svojo skupino v opozicijo, ker so demokratski ministri odločeni, da razpčijo klub in ostanejo v vladi. Izgleda, da te grožnje niso ostale brez vpliva in da so začeli pristajši g. Davidoviča res omahovati; vedno čedše se je pojavljala tudi iz njihovih vrst želja po kompromisu.

V demokratskem klubu je danes že v zgodnjih jutranjih urah vladala velika živahnost. Mnogo pred napovedano uro so bili zbrani že vsi poslanci. Ob 9. je dospel v klub tudi g. Davidovič. Takoj nato je imel daljšo konferenco s svojimi ožjimi prijatelji gg. dr. Velikovičem, Grolom in Vlatičem. Ob 10. je dospel v klub g. dr. Marinkovič, ki je takoj naprosil g. Davidoviča, da se se-

staneta še enkrat k razgovoru, na kar je g. Davidovič pristal. K temu razgovoru so bili pritegnjeni tudi ožji pristajši g. Davidoviča poslanci dr. Velikovič, Milan Grol in Rafailovič. Izmed vladinovec pa poslanca Timotijević in Radović. Konferenca je trajala do 13. ure.

Ob 12. je dosegla nervoznost vrhunec. Pred klubom je vladala pravcata gnječa novinarjev in poslancev raznih strank, ki so napeto čakali na otvoritev seje demokratskega kluba, ki je bil polnoštevilno zbran. Vlada pa je splošna neorijentiranost, tako da tudi demokratski poslanci niso vedeli ali se bo seja sploh vršila ali ne. Šele ob 13. je bila konferenca med g. Marinkovičem in Davidovičem končana, na kar je odšel g. Davidovič v klub ter zbranim poslancem izjavil, da se seja odgodena do 17., nakar so se poslanci razšli.

Novinarji so z največjo napetostjo pričakovali g. Davidoviča in ga takoj obkolili, ko je kmalu po 13. zapuščil prostore demokratskega kluba. Na vsa vprašanja novinarjev na je g. Davidovič smeje odgovarjal: »Bolan sem, pa imam zamašena ušesa in nič ne slišim!«

Klub KDK je imel tekom dopoldneva dve seji. Na jutranji seji se je vršila razprava o postopanju kluba v nadaljnjem razvoju politične situacije. Sprejeti pa niso bili nikakoli sklepi, ker je treba počakati do odločitve v demokratskem klubu.

Z ozirom na vztrajne intrige vladinovec, češ, da je pripravljena KDK vstopiti v vlado ter da se radičevci separatno pogajajo z vlado, je poslanski klub KDK na svoji današnji seji sklenil, da odkloni vse ponudbe za vstop v vlado, ako ne pride do koncentracijske vlade, kakor jo zahteva koalicijska.

Slovenski industrijci proti oblastnim davščinam

Izredna skupščina Zveze industrijev. — Zanimive ugotovitve o novih oblastnih davkih. — Soglasen protest proti nesmotrenemu obremenjevanju naše industrije.

Danes dopolne se je v veliki dvorani Kazine vršil ob mnogobrojni udeležbi izredni občni zbor Zveze industrijev, da protestira proti uvedbi novih oblastnih davkov.

Otvoritev zbora.

Zborovanje je otvoril v odsotnosti predsednika Dragotina Hribarja, podpredsednik gospod Fr. Bonač, ki je ugotovil sklopčnost, imenoval za overovatelja zapisnika gg. dr. Pavlina in Lenarčiča, pozdravil zastopnika velikega župana načelnika dr. Marna, zastopnika mestne občine ravnatelja dr. M. Zarnika, zastopnika mariborskega velikega župana dr. Radeja, gl. tajnika Zbornice TOI in podpredsednika industrijske centralne v Beogradu dr. Windischerja, zastopnika beogradske industrijske centralne dr. Cvetka Gregoriča, zastopnika Zveze trgovskih gremijev, predsednika zagrebske trgovske zbornice dr. Arka, gl. tajnika zagrebske trgovske zbornice dr. Čuvaja in druge. Spominjal se je nato v preteklem letu umrlih članov, katerih spomin so nazvoči počastili s klicem »slava«. V nadaljnjem govoru je g. Bonač naglašal, da so v sedanjih neugodnih perspektivah našo slovensko industrijo prizadela nova težka bremena, ki so že itak nepopolni konkurenčni položaj še bolj poostila. Namesto, da bi se našim oblastim zasigurali iz postojenčih davčnih dohodkov, ki so potrebni za izvrševanje poverjenih jim nalog, je ostalo vprašanje samoupravnih financ nerешeno ter se je prepuščilo oblastim, da si same poiščejo nove vire dohodkov. Ker delegirani krediti, ki jih je preneslo ministrstvo financ na oblastne samouprave, niso zadostovali za pokrivanje nameravane delovnega programa, so se odločile oblastne samouprave, da sežejo po novih davščinah, dokladah in takсах. Med temi so bile sklenjene davščine, ki najgloblje zadenejo produkcijski proces v naši industriji in podražujejo produkcijo. Danes stojimo pred izvršenjem činom, da so oblastne davščine navzlic ugovorom z neznanimi spremembami že odobrene. S tem je za tekoče leto ta problem v načelu rešen in se morejo k večjemu doseči kake olajšave v pravilniku glede izvrševanja novih odredb. Namen sklicanega zborovanja je, opozoriti merodajne faktorje na vse resnost in težavnost položaja, v katerem se nahaja naša industrija in se pridružiti manifesta cijam vseh gospodarskih krogov širom naše domovine, da se razbremenijo naša industrija in se ji končno nudi potreben mir in stalnost, da bi mogla vzdržati in preboleti sedanjo gospodarsko stagnacijo in vzdržati svoje pozicije.

Zanimiva odkritja o oblastnih proračunih. Izčrpano poročilo je nato podal o novih oblastnih davščinah tajnik Zveze industrijev inž. g. Milan Šuklje, ki je podal najprej pregled o stanju v drugih pokrajinah, končno pa se pred vsem bavil z razmerami v ljubljanski in mariborski oblasti. Iz tega poročila posnemamo: Priprave za proračune slovenskih oblasti so se vršile na tihem in šele malo dni pred razpravo v obeh oblastnih skupščinah smo dobili vpogled v nekatere dele proračunskih projektov. Neposredno pred razpravo so se potem še storile znatne spremembe v samih predlogih in dejansko smo prvič dobili celotno sliko iz poročil, objavljenih v naših dnevnikih. Kolikor znano ni imela nobena gospodarska organizacija prilike izjaviti se o teh proračunih in se je očitno kršila zakonita določba, da se mora zaslišati pristojna komora in rečeh, ki bistveno zadevajo po njej zastopane interese. Zveza industrijev se je od vsega početka zavzela za obrambo industrije, kateri so pretile resne nevarnosti. Poslala je utemeljene predstavitve oblastnim odboroma in svarila pred občutnimi posledicami, katere morajo izhajati iz nekaterih postavk teh proračunov. Žal, te predstavitve niso imele pravega uspeha. Sklajala se je izredna seja Centralnega zbora industrije na dan 16. januarja t. l. in 17. januarja je deputacija, v kateri je bila zastopana industrija vse kraljevine, posetila ministra dr. Spaharja pristojnega referenta načelnika Tošiča. Zdi se pa, da je uspeh prizadevanja ostal minimalen. Oblastni proračuni se v Beogradu obravnavajo vse manj iz stvarnih vidikov nego iz političnih. Čudno se sliši očitok, ki se je v ministrstvu financ izrekel napram slovenski industriji, češ, zakaj nima svojih ljudi v Narodni skupščini. Obžalovati je, da je minister financ dr. Bogdan Marković radi boleznih odsoten v inozemstvu. Kajti vemo, da se on ne bi bil udal. Ko je bila ljubljanska oblast za leto 1927 sklenila takozvani »vagonski davek«, je g. dr. Marković to postavko črtal z jasno motivacijo: »ker take vrste takse ne ustrezajo interesom narodnega gospodarstva in trgovine ter vstvarja v državni carinske meje in oblastni protekcijonizem«. Kaj bi gospod dr. Marković šele poremel sedaj! Težko pa je gospodu, ki ga v tem resortu zastopa, vstrajati napram političnemu pritisku. Vemo, da sta oba oblastna proračuna, ljubljanski in mariborski, v načelu že odobrena brez stvarnih sprememb.

V Beogradu so menda celo slovenski poslanci mišljenja, da je bil v Sloveniji glede oblastnih davkov in taks dosežen sporazum med interesi in oblastnimi odboroma. To mnenje je pogrešno že iz razloga, ker interesi niti niso imeli možnosti izjaviti se o teh davščinah, niti da bi bilo sporazuma. G. predsednik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo se je osebno udeležil protestne deputacije v ministrstvu financ v Beogradu in je kasneje v ljubljanski dnevnikih objavil izjavo, po kateri je bila Zbornica tudi pisмено protestirala proti vsem onim postavkam proračunov, ki so se izpodbijale. Znan ni niti en interes, ki naj bi bil vprašan ali imel

izjaviti se glede oblastne doklade na posebno pridobitno, glede trošarine na premož v ljubljanski oblasti ali na električno strujo v mariborski oblasti in prav gotovo je, da ni bilo nikakega sporazuma.

Neznosna obremenitev naše industrije

Ze ob zmerni rentabiliteti znaša pri nas posebna pridobitna z državnimi dokladi 51.3% od bilančnega donosa. Ker pa se v odmerno podlagi vrčunata tudi osnovna pridobitna ter 1/3 edinstvenega državnega pribitka, je odmerna podlaga v resnici za 1/4 višja od izkazanega bilančnega dobička. Če bi se v Sloveniji pobirale avtonomne doklade vse v maksimalni izmeri, ki je po čl. 82 fin. zakona dopustna, bi znašale te doklade v ljubljanski oblasti 322%, v mariborski pa 272% na posebno pridobitno, kar znači v danem primeru 104.4%, odnosno 98% bilančnega donosa. V praksi se nismo prišli do teh maksimalnih obdačb, vendar smemo računati, da znaša davčna obremenitev povprečno 80–90% bilančnega dobička. Kako naj poslujejo naše delniške družbe, ko se jim naprti nova oblastna doklada in ko se s trošarino obremenjuje še produkcijski proces sam, je uganika, ki se skoraj ne more rešiti brez fatalnega izida.

Doklada k državnim trošarinam na alkoholne pijače naj po ljubljanskem proračunu donosa 11,200.000 Din. Da je bila računata osnova tukaj pomotna, je znano. Če jemljemo v poštev tačasni konsum, kakor ga navajajo strokovnjaki, bo donesa trošarina na spirit letno ne Din 2,050.000, kakor kaže proračun, marveč Din 12,920.000. Postavka za žganje, preliminarna na Din 828.000, mora po predmetnih podatkih nositi Din 2,250.000. Doklada na pivo bi po današnjem konsumu prinesla ne Din 1,900.000, marveč Din 4,340.000. Vseled tega se poviša dotična proračunska postavka od Din 11,227.000 na Din 26 milijonov 510.000. Očitno je oblastna doklada k državi trošarini vzeta mnogo previsoko in najbrže bo povzročila znatno padanje konsuma, navzlic temu pa bo donos te doklade znatno večji nego je proračunski.

Najhuje zadene industrijo trošarina na premož, ker namenoma podražuje to najvažnejše produkcijsko sredstvo in s tem podražuje produkcijo. Po naših informacijah je že v ljubljanski oblasti odredeno, da je takse oproščen premož, ki ga konsumirajo država in samoupravna telesa. Ker je tudi izvoz premoža iz oblasti takse prost, preostane v glavnem samo obdačba industrijskega premoža v ljubljanski oblasti, t. j. pritično 16% trboveljske produkcije in bo donos te takse komaj dosegel 1.000.000 Din. Sprito splošnega protesta vseh interesentov proti tej trošarini, ki tako neenakomerno, tako enostransko zaveda poedina podjetja, res ni bilo niti potrebno niti koristno, izjaviti upravičeno nejevoljo mnogih interesentov. Vážnejše namreč nego višina tega bremena je dejstvo, da kruto posega v delovni proces, ki se ne sme posebej obdavčiti, če naj industrija v Sloveniji vzdrži svoje postojanke.

Kakor v ljubljanski oblasti trošarina na premož je neupravičena tudi davščina na električno strujo v mariborski oblasti. Isti razlogi veljajo tukaj, ki govorijo proti obremenitvi produkcijskega procesa. Največ se prizadeta elektro-kemična podjetja, ki pretežno del svojih produktov izvažajo v inozemstvo in je taka davščina posebno nevarna, ker bistveno slabi konkurenčno zmoglost teh podjetij na inozemskem trgu. Obdačbo električne struje je treba perhorrescirati kot protivno tehničnemu napredku.

Oblastna bremena bi se mogla do neke mere kompenzirati, če se odpravijo tiste davščine, ki že davno zaslužijo, da se jih neusmiljeno črta. Sem spada najprej davek na poslovni promet. Ta davek je tudi nezaslišano pristranski, ker plačuje v državi uboga Slovenija 24.5% tega davka!

Druga zahteva je pravilna interpretacija tar. post. 33 takse tarife to je 1/4% taksa na delavske mezde. Delavci plačujejo poseben davek od telesnega dela namesto vseh državnih davščin in je protizakonito, da se od njih pobira še taksa na priznanice, katere niso nikjer podane. Zatrjuje se, da te takse na juza države niti ne poznajo, niti se ne pobirajo. Slovenska posebnost je, da se utirja kar za 4 leta nazaj! Nas vseh najna zahteva in želja je enakopravnost pred davčnimi zakoni. Sedaj imamo nado, da pridemo v doglednem času do novega zakona o neposrednih davkih.

Slovenski industrijci pozivajo oblastne skupščine, da naj pri sestavi proračunov postopajo z vso previdnostjo, vpoštevajo težke razmere, v katerih deluje naša industrija in v katerih živatori naš narod.

Nato je g. inž. Šuklje predlagal naslednjo resolucijo

Zveza industrijev naproša Narodno skupščino, vlado in g. ministra financ, da se pred koncem tega leta donese poseben zakon, ki naj za vso državo regulira finansiranje oblastne samouprave po enotnih smernicah. Oblastni proračuni za l. 1928. dokazujejo nujno potrebo po takem zakonu, ker ogrožajo interese narodnega gospodarstva, zlasti industrije in trgovine ter ustvarjajo v državi carinske meje in oblastni protekcijonizem.

V glavnem naj se oblastne potrebe krijejo s tangentami iz donosa posebnega državnega pribitka na osnovne državne davke, ki se porazdelijo na oblasti sorazmerno davčnemu donosu njih območij. V kolikor bi bila še potrebna oblastna trošarina na poedine predmete, ki tako obdačbo prene-sejo, se mora trošarina enako pobirati v vseh oblasteh.

V nobenem primeru ni dopustna obdačba sirovin za industrijsko in obrtniško produkcijo, niti obdačba pogonske sile. Zabrana je obdačba oddaje blaga v druge oblasti in izvoza v inozemstvo.

Zveza industrijev ponovno opozarja na davčno preobremenitev slovenske industrije in zlasti družtev, zavezanj javnemu poraganju računov. Odločno protestira proti obremenitvi produkcijskega procesa po trošarini na premož in na električno strujo, ki podražuje produkcijo in slabi konkurenčno zmoglost naše industrije. Vspricho dejstva, da je donos obeh trošarin za samoblastna proračuna manjšega pomena, apelira Zveza industrijev na oblastna odbora in na oblastni skupščini v Ljubljani in Mariboru, da se odredita trošarini na premož in na električno strujo ter da v bodoče načeloma obvarujeta produkcijski proces obdačbe po drugih samoupravnih telesih.

Ker zahteva pristojni g. minister znižanje trošarine na premož in električno strujo po proračunih za l. 1928 za obrate, ki ta predmeta rabijo kot glavno obratno sredstvo ali kot sirovino, apelira Zveza industrijev na obe slovenski oblasti, da vsaj dopustita široko interpretacijo te določbe.

V duhu solidarnosti industrije opozarja Zveza industrijev, da je doklada k državi trošarini na spirit in pivo daleč previsoko odmerjena.

Zveza industrijev prosi kraljevo vlado in Narodno skupščino in zlasti slovensko skupščinsko delegacijo, da se naj že s fin. zakonom za l. 1928-29 odpravi davek na poslovni promet kot neopravičljive in nesocialne.

V tem fin. zakonu naj se v smislu čl. 82 fin. zakona za 1927-28 maksimirajo avtonomne doklade do končne zakonite ureditve finansiranja samoupravnih teles, tako da smejo občinske doklade znašati največ 150 odstotkov, a skupni iznos teh avtonomnih doklad ne sme biti večji od 200 odstotkov.

Zveza industrijev se pridružuje splošni zahtevi po izenačenju državnih davkov in iskreno pozdravlja delo na novem zakonu o neposrednih davkih, od katerega pričakuje bistveno izboljšanje nevdružnega položaja.

Zveza industrijev uvažuje velik narodni in gospodarski pomen oblastne samouprave in se iskreno nada, da bo delovanje obeh slovenskih oblastnih skupščin in oblastnih odborov v odlični meri koristilo delu in ljudstvu. V duhu zdrave avtonomije je potrebno sporazumno sodelovanje poglavitnih gospodarskih faktorjev. Industrija Slovenije prosi in pričakuje, da se pred važnimi odločbami sliši njeno mnenje.

Resolucija soglasno sprejeta

V debati sta dr. Cvetko Gregorič v imenu beogradske industrijske centralne in predsednik zagrebske trgovske zbornice dr. Vi. Arko izrazila solidarnost srbskih in hrvatskih gospodarskih krogov s slovenskimi, ravnatelj Anton Krečič je kritikoval predvsem obdavčenje pogonske sile, zastopnik mariborskega oblastnega odbora Marko Kranjc na je skušal zagovarjati oblast. proračun, češ, da je bilo za njegovo sestavo premalo časa, objavil pa je, da se bo skušalo upoštevati želje industrijev.

Predlagana resolucija je bila soglasno sprejeta, nakar je predsednik g. Bonač zaključil dobro uspešo zborovanje.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize. Berlin 13.55 — 13.58 (13.565), Curih 1093.43 — 1096.43 (1094.93), Dunaj 8.01 — 8.04 (8.025), London 276.92 — 277.72 (277.32), Newyork 56.78 — 56.98 (56.88), Newyork kabel 0 — 56.92, Pariz 0 — 223.59, Praga 168.28 — 169.08, Trst 0 — 801.40.

Elektri. Celsija 164 — 0, Ljubljanska kreditna 135 — 135 (135) Kreditni zavod 160 — 0, Strojne 0 — 80, Veveče 140 — 0, Ruše 265 — 280, Stavbna 56 — 0, Šešir 125 — 0.

Lesni trg. Tendence nespremenjena. Zaključenih je bilo 5 vagonov škoret v podmerah fco. vagon meja via Piedicole po 420. Povpraševanje je za morale, hrastove podnice in orehove hlode. Nudijo pa se drva ter deske (smreka, jelka).

Dejelni pridejki. Tendence za žito čvrsta. Zaključkov ni bilo. Cena pšenice se je ponovno dvignila. Nudi se pšenica (78-79 kg. 290, slav. post. mlevska tarifa, plačljivo 30 dni), baška po 375—377.5, salvonska po 365—367.5, turščica (slav. post. navadna tarifa, plačljivo 30 dni), baška stara po 287.5, nova po 280, za frbruar po 285, za marec po 290, za april po 295; moka baška 40 g fco. Ljubljana, plačljivo po prejemu po 520.

ZAGREBSKA BORZA.

Devize. London 276.92—277.72, Newyork 56.78 — 56.98, Pariz 222.59 — 224.59, Milan 300.40 — 302.40, Curih 1096.43 — 1096.43, Berlin 1355 — 1358, Dunaj 800.76 — 803.76, Praga 168.28—168.08.

Elektri. 70dst. invest. pos. 1921 87, 2 in polodst. vojna škoda 415—418, Hipotekarna banka 65—66, Ljubljanska kreditna 135, Prastrediona 875—877 in pol, Trboveljska 520, Vevče 154.

INOZEMSKA BORZE.

Curih. Devize: London 25.32, Newyork 519.80, Pariz 20.40, Milan 27.515, Berlin 123.84, Dunaj 73.21, Beograd 9.185, Praga 16.405.

Novo investicijsko posojilo

Zagreb, 1. februarja. V Zagrebu se mude že par dni pomočnik finančnega ministra Jaša Protić, generalni direktor Pošte hranišnice dr. Nedeljković, šef oddelka za denarne zavode ministrstva za trgovino Milorad Zebić in direktor Podunavsko-Jadranske banke Šičarevič. Kakor se iz dobro poučenih krogov izve, je bivanje imenovanih strokovnjakov v Zagrebu v zvezi z najetjem novega investicijskega posojila v znesku 500 milijonov dinarjev. Vlada namerava najeti to posojilo potom zagrebskih bank. Danes dopolne ob pol 11. se je vršila v prostorih Udrženja denarnih zavodov prva konferenca gori imenovanih vladnih odposlancev z zastopniki zagrebskih bank. Ni še znano, kako stališče bodo zavzele zagrebske banke k tej ponudbi vlade, vendar pa se splošno zatrjuje, da je sedanji čas za najetje takega posojila dokaj neugoden.

POS LANIK RAKIĆ V BEOGRADU

— Beograd, 1. februarja. Danes je bil naš poslanik v Rimu g. Milan Rakić brzojavno pozvan v Beograd, da poroča o zadnjih dogodkih v Rimu, ki so v zvezi s podaljšanjem prijateljske pogodbe z Italijo. Pri tej priliki bo dobil nove instrukcije za pogajanja, ki so v zvezi z ureditvijo še neresenih vprašanj med Jugoslavijo in Italijo.

NEMŠKE FINANCE

— Berlin, 1. februarja. V gospodarskem odboru nemške zbornice je poročal minister za državno gospodarstvo dr. Curcius o stanju nemških državnih dolgov iz inozemskih posojil. Nemčija ima trenutno 4 in pol milijarde dolgoročnih posojil in 2 do 3 milijarde kratkoročnih. Pri tem obligacije, izvirajoče iz Dawesovega načrta, niso vštete. Po njegovem mnenju pa ti dolгови ne ogrožajo nemške valute, ker znaša domači kapital trikrat več, kakor pa inozemski dolgovi.

STO MADŽARSKIH KOMUNISTOV ARETIRANIH V ANGORI

— Angora, 1. febr. Policija je prišla zaradi komunistične propagande sto madžarskih delavcev. Polovica aretirancev je bila že izgnana. Ostali bodo kasneje izgnani. Madžarski poslanik v Carigradu je zaradi te zadeve odpotoval v Angoro.

Danes intervencija Male antante v Ženevi

— Ženeva, 1. februarja. Iz generalnega sekretariata Društva narodov se sporoča, da bodo zastopniki držav Male antante danes popoldne izročili Društvu narodov enako se glaseče note svojih vlad, v katerih bodo zahtevali, da se monošterska tihotapska afera postavi na dnevni red prvega prihodnjega zasedanja sveta Društva narodov.

Izročitev not je bila napovedana že za včeraj, a je bila iz neznanega vzroka odložena na danes.

USTANOVITELJ SKAVTOV KANDIDAT ZA NOBLOVO NAGRADO

— Kodanj, 1. febr. General Baden-Powell je bil predlagan za Noblovo mirovno nagrado Tozadevno vlogo, ki je bila od poslana na storting, so podpisali avstralski zvezni predsednik španski ministrski predsednik, siamski zunanji minister in druge vplivne politične osebnosti.

BOJ Z MEHIKANSKIMI UPORNISKIMI RUDARJI

— Newyork, 1. febr. V državi Michoacan se je utrnilo v hribovju 600 uporniških rudarjev Mehikanske zvezne čete so po krvavi borbi pregnale upornike, ki so izgubili več mrtvih in ranjenih.

EGITSKI DEFICIT

— Kairo, 1. febr. Novi proračun izkazuje 14 milijonov funtov deficita.

Danes zadnjikrat!

ČE TE LJUBIM... ČUVAJ SE!

DOLORES DEL RIO

Predstave ob: 4., pol 6., pol 8. in 9

ELITNI KINO MATICA
Telefon 2124.

Nov hud udarec za privatne nameščence

Po načrtu dr. Gosarja naj bi se nedeljski počitek odpravil in delovni čas podaljšal. — Popolna demontaža naše socialne politike.

Minister za socialno politiko g. dr. Gosar je sporazumno z ministrom za trgovino izdelal načrt uredbe o delovnem času, odpiranju in zapiranju trgovin ter o nedeljskem počitku. Načrt uredbe je bil te dni razposlan vsem delodajalcem in delavskim organizacijam s pozivom, da oddajo svoje deleže na anketo, ki se bo vršila dne 7. tm. v Beogradu.

Nova uredba predvideva 8-, 9- in 10urni delovni čas za bančne, trgovske in obrtna podjetja in poslovne industrijske podjetje. Glede nedeljskega počitka dovoljuje nova uredba ob nedeljah in praznikih dvurni delovni čas v krajih, ki imajo manj kot 10 tisoč prebivalcev, če so ti kraji oddaljeni najmanj 10 km od mesta, ki ima nad 10.000 prebivalcev.

S to uredbo se bo tudi za vso državo enotno uredilo vprašanje odpiranja in zapiranja trgovin. Po naravi posla in letni dobi dovoljuje uredba odpiranje trgovin in obratov od 4. zjutraj do 10. zvečer. Preko osemmurni delovni predvideva uredba za trgovske in obrtna podjetja, istočasno pa ukinja popolni nedeljski počitek, ki je bil z odlokom ministrstva za socialno politiko iz leta 1925 uveden za vsa mesta v državi. Odpiranje in zapiranje trgovin je urejeno na način, ki se ne krije z dovoljenim delovnim časom pomožnega osebja.

Naravno je, da je ta uredba, ki ne prinaša nikakega zboljšanja socialnega položaja nameščencev, marveč ukinja še omo malo, kar je obstojalo doslej, vzbudila v vrstah delavstva in privatnih nameščencev največje ogorčenje. S tem, da smejo biti trgovine in obrati odprti preko dovoljenega časa, je onemogočena vsaka kontrola spoštovanja določb o delovnem času. Ukinitve nedeljskega počitka in podaljšanje delovnega časa je eden najhujših udarcev, ki jih je zadal g. dr. Gosar delavstvu. Organizacije privatnih nameščencev so sklicale za prihodnjo nedeljo dne 5. t. m. po vsej državi protestne shode.

Ta najnovejši uspeh klerikalnega ministra je pač najboljši dokaz, koliko je dati na klerikalne obljube. Dr. Gosar je eden izmed najodličnejših voditeljev tako zvanih krščanskih socialcev, ki je dotlej, ko so bili klerikalci v opoziciji, obljuboval delavstvu nobena na zemlji, sedaj pa, ko ima v rokah vso moč in oblast, da svoje obljube uresniči, dela baš nasprotno. Njegova uredba o ureditvi delovnega časa pomeni le nov in velik korak k popolni demontaži naše socialne politike.

Nove oblastne davščine

Z današnjim dnevom se prične pobirati nove oblastne davščine. — Takse na javne plesne prireditve in kinovstopnice se bodo pobirale za nazaj od 1. januarja.

Z odlokom finančnega ministra z dne 26. januarja 1928. je bil odobren proračun ljubljanske oblasti za leto 1928 skupaj z oblastno uredbo glede izvrševanja tega proračuna. Na podlagi te uredbe se bodo pobirale za leto 1928 sledeče nove oblastne davščine, ki jih je sklenila oblastna skupščina s posebnimi tozadevnimi uredbami v svoji seji dne 20. decembra 1927. in sicer:

1. Oblastna davščina na nočni obisk javnih zabavališč in okrepčevališč;
 2. Oblastna taksa na javne plesne prireditve;
 3. Oblastna doklada k državnim trošarinam na opojne pljache;
 4. Oblastna trošarina na potrošnju premoget in
 5. Oblastna taksa na motorna vozila.
- Pobiranje teh davščin se prične z dnem 1. februarja 1928., izvemšči oblastno takso na javne plesne prireditve, ki se bo pobirala naknadno tudi že za čas od 1. januarja t. l. dalje.
- Lastniki, odnosno zakupniki lokalov (kavarn, barov) naj si takoj priskrbe pri oblastnem odboru potrebno število davčnih blokov, da se izognejo kazenskim postopkom, ki jih vsebuje tozadevna oblastna uredba.
- Oblastno takso na javne plesne prireditve bodo pobirali davčni uradi istočasno s državnimi trošarinami. Oblastna doklada k državnim trošarinam na opojne pljache se bo pobirala od vseh opojnih pljach, potrošnih v ljubljanski oblasti (vino, mošt, petiot, pivo, žganje, alkohol, rum, konjak, likerji), od katerih se po zakonu pobira državnih trošarin in sicer znaša ta taksa 100% državne trošarine ne glede na provenienjo pljache.
- Trošarina na premoget se bo pobirala od dejanske potrošnje premoget v ljubljanski oblasti. Oproščene so trošarine na premoget državnih in samoupravnih teles, podjetij (tovarne) pa, ki uporabljajo premoget kot sirovino za industrijsko predelavo, plačajo le 50% trošarine, ki je določena z uredbo.
- Vsa motorna vozila, ki so zavezana taksi po posebni oblastni uredbi, se morajo prijaviti do konca februarja t. l. pristojnemu davčnemu uradu, ki bo odmeril takso. Od motornih vozil, ki niso registrirana v ljubljanski oblasti, bodo pobirali oblastno takso linjski uradi mestnega dohodarstvenega urada in sicer po 10 Din ob prekoračenju mestne užitinske cene.
- 50% pribitek na državno takso od vstopnic za kinematografske predstave se bo po pobral tudi za mesec januar t. l., ker je bila tozadevna uredba sprejeta že v skupščinski seji 21. julija 1927. in ki jo je veliki župan ljubljanske oblasti razglasil dne 1. avgusta 1927., njena veljavnost pa ni prenehala s koncem koledarskega leta 1927.

Ljubljanski oblastni odbor.

Ljubljanski vodovod in elektrarna

Zastarele naprave v Klečah. — Potreba elektrifikacije. — Novi načrti za povečanje elektrarne. — Zopetna ponudba Fale in Trboveljske družbe.

Vzporedno z ogromnim razvojem tehnike raste poraba svetlobe, vode in moči, zato je razumljivo, da pospešujejo kulturne države razvoj smotrene elektrifikacije z vsemi sredstvi. Tehnični, finančni in komunalni krogi ustvarjajo naprave, ki so se zdele pred par leti še utopije, zavedajo se, da je cena toka odločilni faktor v narodnem gospodarstvu, ker privabi industrijo, socialnopolitičnega pomena pa predvsem radi zaposlitve delavstva v omenjenih industrijah.

Smotrena elektrifikacija v razširjenem delokrogu, moderni razvoj proizvodnje energije, izraba odpadne toplote, elektrifikacija vodarn, gradnja primernih strojnih enot i. dr. so tako pocenile elektrichen tok, da nas je tuja industrija in obrt prehitela in nam bo vzela v doglednem času ves za sluzek, ako se pravočasno ne lotimo dela.

Tako je v kulturni tujini, in naslednjem naj mi bo dovoljeno, da skiciram domače prilike.

Vodovod v Klečah je bližji tehničnemu muzeju kot moderni vodarni. Nasičenoparni kotli s 6, 5 do 10 atmosfere pritiska iz leta 1889, 1896 in 1910, ženejo tri compoundne kolose iste starosti, ki delajo 33 do 36 okretov na minuto. Vse skupaj je povprečno obremenjeno s 110 KW, t. j. nekako toliko, kolikor znaša za silo pribitek nove lokomobile parketarne Scagnetti v Ljubljani.

Pred tremi leti, ko se je nameravalo elektrificirati vodarno, sem opozarjal na blagodejen upliv elektrifikacije Kleč na obtežni diagram mestne elektrarne. Tembolj sem se začudil, ko sem zvedel o naročilu četrtega agregata dosedanjega sistema in izvedbe. Kotla iz l. 1889, katere se kasirata maja meseca, nadomestijo s novimi iste konstrukcije. S tem nabavo se je povečal obseg muzej. Onemogočila elektrifikacija vodarne in spravilo letno skoraj triletni milijona dinarjev mestnih dohodkov.

Konstatiram, da stane naročeni agregat kompletne s pritiskalnimi približno 1.500.000 Din. Elektrificiran obrat istega učinka s centrifugalno žrpalko pa stni polovico tega zneska.

pobirala od vseh opojnih pljach, potrošnih v ljubljanski oblasti (vino, mošt, petiot, pivo, žganje, alkohol, rum, konjak, likerji), od katerih se po zakonu pobira državnih trošarin in sicer znaša ta taksa 100% državne trošarine ne glede na provenienjo pljache.

Trošarina na premoget se bo pobirala od dejanske potrošnje premoget v ljubljanski oblasti. Oproščene so trošarine na premoget državnih in samoupravnih teles, podjetij (tovarne) pa, ki uporabljajo premoget kot sirovino za industrijsko predelavo, plačajo le 50% trošarine, ki je določena z uredbo.

Vsa motorna vozila, ki so zavezana taksi po posebni oblastni uredbi, se morajo prijaviti do konca februarja t. l. pristojnemu davčnemu uradu, ki bo odmeril takso. Od motornih vozil, ki niso registrirana v ljubljanski oblasti, bodo pobirali oblastno takso linjski uradi mestnega dohodarstvenega urada in sicer po 10 Din ob prekoračenju mestne užitinske cene.

50% pribitek na državno takso od vstopnic za kinematografske predstave se bo po pobral tudi za mesec januar t. l., ker je bila tozadevna uredba sprejeta že v skupščinski seji 21. julija 1927. in ki jo je veliki župan ljubljanske oblasti razglasil dne 1. avgusta 1927., njena veljavnost pa ni prenehala s koncem koledarskega leta 1927.

Ljubljanski oblastni odbor.

ve elektrifnega toka. Cene v primeri s protisvajalnimi stroški mestne centrale še nekoliko previsoke, zato je razumljivo, da sedanje upravljanje mestne uprave. Vsekakor opozarjam odločilne faktorje istodobno tudi na Velenje, kateri dovoljujejo posebne razmere, da dobavi tok še kakih 40% ceneje. V interesu stvari naj se ne naviira indolentne privatnih tvrdk, ki pridejo z modernimi konkretnimi predlogi in naj se stalno informira tudi naša tehnična javnost, ki si šteje v čast, da sme pomagati svoji oči domovini.

Ing. Eviden Gulik.

Prepuščamo razpravo o tem predmetu strokovnjakom. Omenimo le, da so po naših informacijah rekrutacije glede mestnega vodovoda prišle post festum, ker nam je znano, da je bivši vodni komisar v soglasju s svetom v tej stvari že definitivno odločil, ter so dosedanja dela že naročena ostruma v izvršitvi. Kar se tiče pa povečanja mestne elektrarne, se je znano, da ni v tem pogledu še definitivnega sklepa, marveč se bo s to zadevo imel baviti občinski svet.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Od mrtvih vstal. — 4000 kužkov v Zagrebu. — Oproščen morilec obsojen na dosmrtno ječo. — Strašna rodbinska tragedija.

V selu Bratičih v Hercegovini se je dogodil te dni nenavaden primer navedene smrti, ki je vzbudil v mestu in okolici veliko pozornost. Seljak Jakov N. se je sredi ulice nenadoma zgrudil na tla. Dobil je padavični napad. Izgledal je kakor mrtvič. Zadet ob srčni kapli. Našel ga je prvi neki seljak, ki je poklical sosedo in prijatelje, da bi nesrečnega spravili k zavesti. Med tem je postajal Jakov N. vedno bolj podoben mrtviču in na ustih so se mu pojavile krvave pene. Obilavili so ga z vodo in ga skušali na vse mogoče načine spraviti k življenju, a vse ni nič pomagalo. Seljakom se je zdelo, da je Jakov izdihnil. Prenesli so ga v njegovo hišo in ga položili na mrtvaški oder. Okrog mrtvaškega odra so se zbrali domači v globoki žalosti in začeli so se že pogovarjati glede pogreba. Tedaj se je navidezni mrtvič premaknil: dvignil je glavo in odprl oči. Srdnili se je v postelji popolnoma vzravnil in začuden odjedoval mrtvaški oder in priprane sveče. Nič manj niso bili začudeni tudi domači, ko so videli, da je mrtvič oživel. Jakovu se je še malo mešalo v glavi, dokler se ni popolnoma zavedel in se je velika žalost v hiši spremenila v veliko veselje.

Včeraj je bil v Zagrebu tudi zadnji dan za plačevanje pasje take. Ker je imela večina meščanov že pare v žepu, je bil naval na mestnem uradu pred sohami, kjer se plačuje pasja taksa, naravnost velikanski. Na hodniku se je smetlo ogromno število lastnikov hišnih in luksuznih psov, ki so prišli, da bi plačali v mestno blagajno po 200 Din za luksuzne in 10 Din za hišne pse. Seveda niso prišli vsi na vrsto. Zato je mestni urad rok za plačevanje takse podaljšal za tri dni. Po poteku tega roka bodo vsi, ki niso odjavili psov in tudi ne plačali takse kaznovani z globo štirikratne take. Včeraj je bilo plačanih 1010 taks za luksuzne pse. Samo za te je torej mestna blagajna prešla 202 tisoč Din. Hišnih psov je bilo prijavljenih okoli 3000. Za te je mestna blagajna dobila 30.000 Din. Zagrebška mestna blagajna je prejela dosedaj okoli četrta milijona dinarjev za pse. Po vsej priliki bo pa število še naraslo, ker se računa, da bodo stranke te dni prišle še mnogo psov.

Te dni se je moral zagovarjati vnočič pred sodiščem v Novem Sadu ruski

begunec Ljča Čuminov, ki je v marcu l. 1927. umoril svojega tasta Šira Manhašova. Umor je bil izvršen v državni zbirnici v Karadjordjevi pri Palanki. Po umoru je begunec svojega tasta še oropal za 25.000 Din. Obtožnica je Čuminovala dolžila, da je izvršil umor s pomočjo žene umorjenega in njegove sestre ter njenega prijatelja Aleksandra Čukarinova. Sodišče je Rusa najprvo oprostil, nato pa obsodilo na desetletno ječo. Vsi ostali obtoženci so bili oproščeni. Na zahtevo državnega pravdnika se je obnovil proces in Čuminov je priznal, da je umoril svojega tasta iz maščevanja, ker je ta trpinčil svojo ženo. Zanimal pa je, da bi pri umoru bil udeležen tudi Čukarinov. Druga je bila zaslišana vdova umorjenega Sara, ki je nosila v rokah 2mesečno dete, rojeno v času, ko je bila še v preiskovalnem zaporu. Tudi Sara je trdila, da ni sodelovala pri umoru, vendar se je zapletla v protislovja. Tretji obdolženec Čukarinov je svojočasno priznal orožnikom, da je bil pri umoru navzoč. Sedaj je izpovedal, da je to storil, ker so ga orožniki batinali, v resnici pa ni bil udeležen pri umoru. Sodišče je Čuminovala zvišalo kazni v dosmrtno ječo, Saro Manhašev in Čukarinova pa obsodilo na osemletno ječo.

V hiši lekarnarja Stjepana pl. Varjačiča v Bos. Gradiški se je odigrala pred dnevi strašna rodbinska tragedija. Lekarnar ni mogel oprostiti svojemu sinu Alfonzu, da se je oženil s hčerko nekega mesarskega obrtnika. Želel je, da bi sin vzel kako plemkinjo, ker je bil tudi on plemenitega rodu. Zaradi tega sta se oče in sin vedno prepirala. Oče je sinu pred dnevi dejal, da ga je razlutil in gre lahko od hiše. Sin mu je zapretel, da se bo ubil, če je to res storil. Se isti dan se je hotel ustreliti, a ga je žena pravočasno rešila. Naslednji dan je Alfonz zopet poskusil izvršiti samomor. Nastavil je revolver na prsa, žena ga je pa zagrabila za roko in kroglja ga ni pogodila. Žena je preplašena odskočila, mož si je pa med tem pogoltno drugo kroglo v srce. Njegov oče, ki stanuje v isti hiši, se je ob poku tako prestrašil, da ga je zadela kap in je na mestu umrl. Sina so v brezupnem stanju odpeljali v bolnico. Ko so odprli lekarnarjevo oporoko so videli, da je zapustil sinu Din 100.000 in lekarno, dočim je dal tovarno sodavice in hišo svoji hčerki.

Velik finančni polom v Berlinu

Krah znane tvrdke Bergmann. — Največja sleparija v povojni Nemčiji.

Že včeraj smo med brzojavnimi vestmi poročali o velikanskem konkurzu v Berlinu. Skrhnila je Lombardna banka in veletrgovka Bergmann, eno največjih podjetij v Berlinu. Po dosedanjih ugotovitvah znašajo pasiva tvrdke nad 10 milijonov mark (okoli 135 milijonov Din). Berlinski listi poročajo, da je to eden največjih povojnih finančnih skandalov v Nemčiji, izvemšči polom tvrdke Kutisker.

Bergmann je bil, kakor smo že poročali, aretiran, z njim vred pa so bili aretirani tudi štirje njegovi uslužbenci, ki so vedeli za manipulacije svojega šefa in so bili o vsem informirani. Pred nosilcem Lombardne banke so se včeraj odpravili razburjeni prizori. Več sto oseb je oblegalo palačo in si hotelo prisiliti vstop v njo. Polcija je le s težavo vzdržala naval. Med temi žrtvami so bile večinoma ženske, katere je znal Bergmann pregovarjati, da so mu nosile svoje prihranke. Nekatere ženske so bile tako razburjene, da jih je popadel krč in je morala rešilna postaja opetovano intervenirati.

O Bergmannovih manipulacijah in trikih prinašajo listi zanimive podrobnosti. Zlasti je zanimiv način, kako si je znal mož pridobiti zaupanje svojih klientk. Obljubil je vlagalkam znatno višje obresti, nego so jih dajale banke in drugi denarni zavodi. Pa ne samo to, Bergmann je bil dober psiholog in je svoje špekulacije tudi usmeril na podlagi psiholoških opazovanj. Znal je ženskam silno imponirati, zlasti se je pa prikupil starejšim damam, katerim je galantno nosil obresti vsakega pravega v mesecu na dom. In če je zvedel, da je njegova klientka obbolela, potem je kupil šopek cvetk in ga ji nesel na dom. Tako se je kmalu razširila slava o galantnem bankirju Bergmannu.

Bergman je bil rojen kot sin trgovca z manufakturami in se je v tem poslu tudi izsolal. Kasneje, ko je po očetu prevzel podjetje, je pričel trgovati z živilji, nato je ustanovil več manjših denarnih zavodov leta 1912 pa podjetje,

ki je sedaj skrahiralo. Mož je bil nena- vadno prebrisan. Znal je tudi spretno varati svoje upnike. Če so se te slučajno zanimali za kapacitete njegovega podjetja, jih je v odlo po podjetju, jim razkazoval to in ono, jim nudil likerje in cigarete, vmes pa je hitel pripovedovat, da obratuje s 5 milijoni mark, dve tretjini da je njegovega, letni promet podjetja pa da znaša okoli 55 do 60 milijonov mark.

Število Bergmannovih žrtv je vsak dan večje, njegove sleparije so upropastile mnogo naivnih ljudi, ki so se dali pregovoriti in nosili svoje prihranke brezvestnemu verižniku.

Soori

Koturaški Savez kraljevine SHS sklicuje za soboto dne 4. t. m. zvečer ob pol 8. uri v »Zvezdi« (restavracija) sejo z značajem glavne konference delegatov kolearskih klubov in društev, kateri so članjeni v Savezu. Na seji poročajo glavni tajnik Koturaškega Saveza. Dnevni red: 1. Delo kol. Saveza v letu 1927, 2. stališče Saveza na pram klubov mariborske oblasti, 3. Zunanji položaj našega kolearskega sporta, 4. Debat o teh točkah in zaključki, 5. Eventualnosti. Konferenca se nadaljuje v nedeljo istotam ob 14.

Jugoslavija—Avstrija. Dne 6. maja se vrši na Dunaju meddržavna tekma Avstrija—Jugoslavija, istega dne pa igra druga naša garnitura proti Rumuniji. Obe naši reprezentanti boata sestavljeni iz igralcev Zagreba, Beograda in Splita, v poštev prihajajo tudi igrači Subotice. Avstrija postavi proti nam svojo staro gardo in kakor zatrjuje savezni kapetan Hugo Meisl, bo to najmočnejša postava. Druga garnitura Avstrije igra namreč istega dne proti Madžarski v Budimpešti.

2½ milijona Din na enega igralca! Stari in renomirani angleški klub Aston Villa je v nevarnosti, da pade v drugi razred. Zato se vodstvo kluba na vse sile prizadeva, da ga reši, — in kakor lani Eventon, tako je tudi Aston Villa pripravljen riskirati ogromne zmeske. Tako poročajo angleški listi, da ponuja za slovitega centerforja škotakega kluba Maca Grogija

10.000 funtov šterlingov. To znaša v naši valuti nad 2 in pol milijona Din. Celtic pa je zapeljivo ponudbo odklonil.

Dr. Derč

se je preselil v Strossmayerjevo ulico 5 poleg otroške bolnice.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Sreda, 1. februarja 1928, katoličani: Ignac, pravoslavni 19. januarja, Makarija.

Jutri: Četrtek, 2. februarja 1928, katoličani: Svečnica, pravoslavni: 20. januarja, Jevtimije.

DANASNJE PRIREDITVE.

Drama: »Kandidat«. C.
Opera: »Baletni večer«.
Kino Matica: »Ce te ljubim, čuvaj se!«
Kino Dvor: »Napoleon Bonaparte«.
Planinski ples v Unionu.
Internacijska maskarada železnicarjev v Narodnem domu.

PRIREDITVE NA PRAZNIK.

Drama: Ob 15.: »Pepelka«.
Opera: Ob 15.: »Ples v maskah«. — Ob 20.: »Zmagovalka oceana«.

Kino Matica: »Ce te ljubim, čuvaj se!«

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Ramor, Miklošičeva cesta, Trn-koczy, Mestni trg.
Jutri: Bolinc, Rimska cesta, Levstek, Resljeva cesta.

Izvirne francoske pastije
„VALDA“
zoper grlobol, hripavost, prehlad, na-hod, akutne in kronične bro-s-hite, katarje, hripo, influenco, naduho in z-v-sorlost
Prodaja v vse lekarni in drogerije

Prosveta

Pisatelj Karl Bleibtreu umrl

Za sloviti španski pisateljem Blasco Ibanezom je pobrala smrt znanega nemškega pisatelja in dramatika Karla Bleibtreua. V letovisku Locarno ga je v ponedeljek zadela kap. Pokojni je bil star 69 let.

Bleibtreu je bil sin znanega berlinskega slikarja Georga Bleibtreua. Že v zgodnji mladosti je želel pisateljati in je zlasti v devetdesetih letih preteklega stoletja vzbudil s svojimi deli veliko pozornost, posebno s svojim delom »Revolucija literature«, ki je bilo bojna napoved starejši generaciji. Bleibtreu je bil teoretični ustanovitelj nemškega naturalizma. Bil je velik oboževatelj Napoleona in njegovemu spominu je posvetil tudi svoje delo »Usoda«, ki pa je nalezelo na odpor javnosti. Vobče je bil zelo plodovit pisatelj, globoko nobražen in njegovo vsestransko znanje mu je pripomoglo, da se je uveljavljal skoraj na vseh poljih književnosti. Bil je temperamenten in bojevit in vodil je ostre polemike z nemškimi literati. Znamenite so tudi njegove literarne zgodovinske študije, v katerih se je bavil predvsem z angleško literaturo. Znanja njegova dela so »Premnogi«, »Svetovni požar«, zadnje njegovo delo pa je bilo »Zgodovina svetovne vojne«.

Zadnja leta je preživel osamljen in po-zabljen.

Opozarjamo na nocojšnjo premijero baletnega večera v ljubljanski operi. Sinočnja generalna vaja tega večera je izpadla nad vse pričakovanje in priprani smo, da bo občinstvo s celim baletnim večerom, ki je v resnici prava umetniška ilustracija treh velikih glasbenih del, izredno zadovoljno. Premijera se vrši za premierski abonma, sicer na običajne operne cene. Začetek ob pol 20. uri, konec pred 22.

Mladinska igra »Pepelka ali stekleni čeveljček« se vpripori na Svečnico v ljubljanski drami. Na to izborni mladinsko igro, ki ima vedno svojo veliko privlačno silo, opozarjamo stariše slovenske mladine. Ljubko stvarco ga gledajo radi tudi odrasli. Pepelko režira profesor g. Šest. Pri predstavi sodeluje velik del našega dramskega ansambla pa tudi baletni zbor in muzika dravske divizijske oblasti. Pepelka se je vpriporila zadnjič na našem odru v sezoni 1919-20 ter doživela tekem ene sezone 27 predstav. Za predstavo veljajo običajne dramske cene.

Jutri sta v ljubljanski operi dve pred-stavi. Popoldne ob 15. uri se poje Verdijeva opera »Ples v maskah«. V tej operi poje vlogo Amelije prvotnik na našem odru ga. Mitrovičeva. Carovnica poje gna. Španova, paža ga. Ribičeva. Richarda poje g. Kovač, Renea — g. Holodkov, grofova sovražnika Samuel in Tom sta gg. Rumelj in Sekula. Sodnika poje g. Mohorič, mornarja Silvana g. Perko, slugo Amelije pa g. Rus. Opera dirizira kapelnik g. Štritol, režijo vodi rav-natelj g. Polič. Zvečer ob pol 20. uri se pa poje v običajni zasedbi tretjič na našem odru hrvaška opereta »Zmagovalka oceana«, ki je bila dosedaj vpriporjena z največjim uspehom. Pri tej predstavi je III. dejanje nekoliko popravljeno in sicer po navodilih libretistke in skladatelja in se tudi v tej spopolnjeni formi ta večer izvaja. Za obe predstavi veljajo znane cene brez oblastnega davka.

najboljše, najtrajnejše, zato naj-cenejše

Dnevne vesti.

— Odlikovanje naših vsemučilskih profesorov. Odlikovani s s redom Sv. Save I. stopnje rektor ljubljanske univerze dr. Rajko Nahligal, z redom Sv. Save II. stopnje dekan medicinske fakultete dr. Alfred Šerko, dekan tehnične fakultete ing. Jaroslav Förster, dekan bogoslovne fakultete dr. Fran Orivec in prof. dr. Nikola Radojčić z redom Sv. Save V. stopnje pa tajnik univerze dr. Matej Šmalc.

— Narodni priznanje pokojnemu Velimirju Preliču. Narodni poslanec Dragoljub Jevremović je stavil v Narodni skupščini predlog o narodnem priznanju pokojnemu Velimirju Preliču, ki naj bi mu država v Skopju postavila dostojen spomenik. V znak posebnega priznanja naj bi dobivala njegova vdova mesečno pokojnino v znesku 2500 Din.

— Zastopniki praške občine v Beogradu. Beograjski župan dr. Kumanudi je dobil od praškega župana dr. Baxa obvestilo, da priške v Marcu v Beogradu večja skupina praških občinskih svetnikov. V Beogradu se že vrše priprave za sprejem čeških gostov.

— Napredni in starokopitni muslimani. V Sarajevu se je vršil v ponedeljek ustanovni občini zbor društva muslimanskih intelektualcev »Reforma«. Namen tega društva je reformirati muslimanski svet po načelih, ki jih zastopa Reis-ul-Ulema. V odbor so bili izvoljeni pristajali vseh muslimanskih političnih strank. Nasprotno stališče je pa zavzelo zborovanje muslimanov v Mostarju, kjer bil po dolgi debati sprejet predlog, da se nastopi energično proti izjavam Reis-ul-Ulema glede emancipacije in odkrivanja muslimanskih žensk.

— Iz državne službe. Za upravitelja sreza Krško je imenovan politično-upravni uradnik dr. Janko Šiška. V višjo skupino so pomaknjeni arhivska uradnika pri policijski direkciji v Ljubljani Maks Jelenc in Anton Jurca ter upravnik bolnice v Slovenjgradcu dr. Vinko Železnjak.

— Delegata estonske vlade v Beogradu. Te dni sta prispela v Beograd delegata estonske vlade Oton Strandman in Rudolf Mikiewicz, ki se udeležata trgovinskih pogajanj z zastopniki naše vlade. Strandman je bil prvi predsednik estonske republike. Pozneje je bil zunanji minister, končno mu je pa vlada poverila finančno ministrstvo, da spravi državni proračun v ravnotežje.

— Split ostane brez gledališča. Te dni se je vršila v Beogradu konferenca, na kateri se je razpravljalo o splošni manjših gledališč, med drugim splitskega in sarajevskega ter osiješkega in novosadskega s subotičkim. Upravnik splitskega gledališča dr. Korolija je odločno uprli spojitvi in je predložil konferenci protestno spomnico splitskega prebivalstva in oblastne skupščine. Klub vsem protestom je pa malo upanja, da bi se splitsko gledališče ne spojilo s sarajevskim.

— Ustanovni narodne galerije so postali v zadnjem času: general Rudolf Majster v Mariboru; dr. Dinko Puc, odvornik in ljubljanski župan; gospa Julia Šerko v Ljubljani; dr. Alfred Šerko, dekan medicinske fakultete v Ljubljani. Odbor Narodne galerije se vsem imenovanim zahvaljuje za njih prispevke.

— Proslava »Jadranske straže« v Pragi. V vinohradnem gledališču v Pragi se je vršila v nedeljo dopoldne proslava »Jadranske straže« v prid jugoslovenskih umetnikov. O pomenu umetniškega delovanja slikarja L. Kube za čekoslovaško-jugoslovensko zблиžanje je predaval J. Čermak, o moderni jugoslovenski umetnosti pa dr. Černy.

— Dalmatinski uradniki proti znižanju plač. Savez državnih namestencev za Dalmacijo je imel te dni sejo, na kateri je enoglasno protestiral proti znižanju draginskih doklad. Položaj uradnikov v Dalmaciji je tako obupen, da se niti s sedanjimi prejemki ne morejo preživljati. Dalmatinsko uradništvo zahteva od vlade, da se plače in doklade zvišajo.

— V naše državljanstvo so sprejeti doseženi italijanski državljani Stanko Flajs, študent v Ljubljani in ruska emigrantka Aleksandra Škarevič. Dnevnikar finančne kontrole v Žirovnicah in Origorij Kravčenko dnevnikar finančne kontrole na Kalchah pri Logatcu.

— Občinske volitve v Petrovaradinu. V ponedeljek so se vršile v Petrovaradinu občinske volitve. Od 1315 vpisanih volilcev je glasovalo 983 HSS je dobila 10 mandata, radikalni 6, SDS 3 in meščanski blok 1 HSS bo kooperirala s SDS in meščanskim blokom tako, da bo imela v občinskem svetu večino.

— Aretacija tajnika Udruga marxistov na beograjski univerzi. V ponedeljek je beograjska policija aretirala tajnika udruženja študentov - Marxistov na beograjski univerzi Ivana Milutinovića. Policijski agent, ki je nadzoroval Milutinovića, ga je aretiraril v hipu, ko je vrgel proč komunistično revijo »Klasna borba«, revijo jugoslovenskih komunistov v Parizu »Srp i Čekič« ter boljševiško revijo »Mladi boljševik«. Po aretaciji je policija preiskala njegovo stanovanje in našla več komunističnih revij in brošur. Milutinovič je obtožen po zakonu o zaščiti države.

— Lastniki kinematografov proti neznošnim davkom. Snoči je odpotovala v Beograd posebna delegacija zagrebške organizacije lastnikov kinematografov, da z zastopniki Saveza posredujejo pri finančnem ministru glede znižanja davkov. Če bi finančno ministrstvo ne ugodilo tej zahtevi, bodo lastniki podjetja zaprla. Odločitev pade danes.

— Sneg in dež v Zagrebu. Tudi v Zagrebu so imeli včeraj dež in sneg. Po toplih dnevih je postalo hladno in sneg je jutraj obležel. Čež dan pa se je začel tati. Dopoldne je močno deževalo.

— Slovenska Matica namerava za leto 1929 obnoviti »Knezovo knjižnico«. V ta namen vabi slovenske pisatelje, da ji poš-

lejo do 1. novembra 1928. leta rokopišov poljudne pripovedne vsebine na običajen način; z geslom pri spisu in s svojim imenom v posebnem listu. — Odbor. 105-n

— Oseba vest s pošto. Ivan Podgornik, tajnik na poštarnem ravnanstvu ljubljanskega, je vložil prošnjo za upokojitve.

— Demšale. Delo pri stavbi drugega stebra hitro napreduje. Do danes so ga zgradili 70 m visoko. Vsak dan zraste za 7 metrov. Koncem prihodnjega tedna bo dograjen. Vsak stebel bo imel 12 sider, spletnih iz 19 jeklenih 4 mm debelih žic, ki so ovite z drobnežjo žico in pobarvana, da se jih ne prime rja. Tik brezšne oddajne postaje bo stala manjša baraka za uslužbence. Ves prostor bodo ogradili z žično mrežo in še vsako sidro posebej. Dieselov motor in dinamostroj sta že postavljeni. Vsekaror smemo računati, da bo spomladi vse delo končano.

— Podpornemu društvu slepih Ljubljane so darovali za božič: po Din 200, dr. Alojzij Rakun iz neke kazenske poravnave, Krisper A., Ljubljana, S. J. Perger, Rogiška Slatina, Kolnik August, Radoš; po Din 50: Artenjak & Sosteritesc, Ptuj, Bohinec Viktor, Ljubljana, Križanec Amalija, Zagorje ob Savi, Lebingar & Bergman, Litija, Dolničar & Richter, Ljubljana, Erjavec Fran. Novo mesto, Volk A. Ljubljana, Mergenthaier Adolf, Kunc Alojz, Ljubljana, Jovan Acimović, Rakek ing. Dukič i drug, Ljubljana, Ivan Furlan, Dol. Logatec, F. Heinrihar, Škofja loka, Josip Kobe, Novo mesto, Filip Ogriz, Novo mesto, Hranilnica in posojilnica Prevoje. — Vsem darovalcem najiskrenejša hvala. — Odbor.

— Neznani mrtvec pri Konjicah. Pri Konjiški gori so našli 27. t. m. mrtvega nekega berača, čigar identitete niso mogli ugotoviti. Neznani mrtvec je star okoli 70 let, bil je okoli 150 cm visok, bol slabošte postave, suhega, podolga obraza. Pokopali so ga 30. januarja v Konjicah.

Kavarna in gostilna „LEON“

obvešča slav občinstvo, da se tam ne bo več pobiralo za ponočni obisk od gostov po 1 Din, ker je ta davek gostilničar pavaliral in ga bo plačeval iz svojega. Točijo se prista štarska in dolenska vina, mrzla in gorka jedila vedno na popolnogo.

Vsak petek razpolovka.

Se priporoča

LEON IN FANI POGAČNIK, Ljubljana Kolodvorska ul. 29.

Iz Ljubljane

— Iz Beraška nadloga. Ljubljanska gospodinja nam piše: Nadloga beračev in lažiberačev in tudi brezposelnih postaja vsak dan hujska. K meni jih prihaja že do deset na dan. Prvim in zadnjim bi rada pomagala, pa že ne morem, ker se ne zadovoljijo več s kruhom in sadjem, ampak tirja denar in obleko. Pozvano oblastvo bi nas lahko rešilo te naloge in hkrati pomagalo resnično potrebni, če bi si vzelo za vzgled Prago. Tam je že pred več leti magistrat dal v promet bloke s 50, 100 ali več listki po nizki ceni naših 25 par. Vsakemu, ki poteka na vrata za milodar, se izroči po 1 tak listek, ne da bi bilo treba nučnih polizvedovanj, je li zaslužil ali ne. Prejemnik predloži nabrane listke na magistrat, na oddelku za revne. Tam dobijo polagoma popoln vpogled v resnične razmere teh prosjakov, honorirajo listke resnično potrebni, odklanjajo pa izplačilo lažji-prosjakom, ki so v prosjačenju najbolj spretni. Na ta način se jim nabere neke neizplačani fond iz katerega morejo pomagati resničnim prosjakom, ki so bolj ne-rodni in nabrali premalo listkov. V malem mestu kakor je Ljubljana se bo dala taka akcija, ki bi ugajala nam gospodinjam in pravi beračem, še lažje in zanišljivejše izvesti.

— Iz Radioposlušalci v šentjakobskem okraju in na Starem trgu vlnudno prosijo dotičnika, ki se med 21. do 23. ur masira z visoko frekvenčnim ultra žarki Radiostat aparata, naj svoje masiranje preloži na podnevni čas. Upamo, da bo naša prošnja uslišana, za kar mu bomo iskreno hvaležni.

— Iz Odmev incidenta z invalidom. Z ozirom na vesti v nekaterih ljubljanskih časopisih z dne 30. Jan. 1928 o razburjenju pri-zorih ob priku aretacije Leopolda Finka. opozarja policijska direkcija v Ljubljani na sledeča dejstva. V sporazumu z mestnim magistratom ljubljanskim je policijska direkcija lanko le o izdala odredbo, da se onemogoči nadaljno beračenje po okolišču policijske direkcije in s tem ugotodi tudi večni pozivom v tujaljših listih, da naj se beračenje zatre. Leopold Fink je bil dne 29. t. m. ustavljen na Miklošičevi cesi in za-hlevo posameznih pasantov, pri katerih je navedeni vsiljivo beračil in so se radi tega slednji pritožili pri varn. organu. Varnost-nemu organu toj ni preostalo drugega, kot da je izvršil svoj službeno dolžnost in odvzel krivca v smislu zakonskih predpi-sov na policijsko stražnico. Da je bil upr-avičen to storiti, potrjuje tudi okolnost, da je bil Fink tekom zadnjega pol leta že ne-kolikokrat predveden policijski direkciji ra-di sličnih dejanj. Kljub intenzivnemu poiz-vedovanju pa doslej ni bilo mogoče ugotovi-ti, da bi bil Fink res kje vložil kako prošnjo za podelitev invalidnine. Z ozirom na vesti nekaterih časopisov, da se je ob pri-litki predvedbe Finka nabralo okoli 700 ljudi, ki so hoteli varnostnim organom pre-preti izvršitev službene dolžnosti, se opo-zarja občinstvo, da opusti vsako tako in slično akcijo in se ne vmešava v uradno poslovanje varnostnih organov, ker se bo v bodoče proti vsem eventualnim krivcem postopalo strogo po zakonu.

— Kristofel - Bačar, Blaža, otroške obleke!

Predpustno soboto 18. II. Velika Maskarada Sokola I.

«Ob Jadranski Obali» — Tabor

— Predavanje o vrtnarstvu prireja vsak torek ob 20. v šentjakobski soli agdino Vrtnarsko društvo, da na ta način privabi čim-več prijateljev prirode, vrtov in cvetlic v svoj krog ter tako očepša Ljubljano, kakor je bila tudi pred vojno vsa v cvetju. Snoči je izredno zanimivo predaval o kaktajih, ki so sedaj najmodernejša rastline. Mestni vrtnarski adjunkt g. Anton Lap. Pokazal je zbirko najpogostejših in najredkejših kaktajev, opisal kako se goje, razmnožujejo in cepijo ter orisal njihovo življenje tako naravno, da se bo gotovo razširil krog ljubiteljev teh čudovitih rastlin, ki ima po svetu že na milijone pristašev, organiziranih v mogočnih društvih. Škoda, da je bilo res poučno predavanje javljeno le ozkemu krogu društvenih članov, ker bi predavanje takega strokovnjaka gotovo z zanimanjem poslušalo najširše občinstvo.

— Iz Prvo letošnje gorske turo napravimo skupno dne 1. februarja t. l. v veliko dvorano hotela »Union«, kjer se vrši naša pianiska veselica združena s plesom. Vso gorsko opremo pustite doma, tudi nahrbtnikov in cepinov ni treba. Poskrbljeno bo z vsem v naših paviljonih, kjer bodo naše narodne dame stregle žejnim in lačnim planincem-dolincem. Muzika priznane dravske divizije bo neumorno svirala foxe in valčke, da bo vsak prišel na svoj račun. Gmoten uspeh je namenjen razširjenju naših lep in obče priljubljenih koč v Kamniški Bistrici Obvezno je za vse planince in ljubitelje planinstva, da se udeležijo naše prireditve! Obleka promenadna ali planinska. Vsi na svidenje!

— Iz Zveza šolterjev Slovenije naznanja, da se vrši njen red. letni obč. zbor na Sveč-nico dne 2. februarja ob 9.30 uri dopoldan v prostorih restavracije »Miklič«, Kolo-dvorska ulica. Člane in stanovske tovari-še prosimo, da se obnega zbora zaneslji-vo udeležijo. — Odbor. 92-n

— Pri želodčnih težavah, gorečici, po-manjkljivem občutku, gladi, zabasanju čre-veca, letinobi, tresenju udov, pomanjkanju spomina povzročijo kupca prirodne grenči-ce »Franz-Josef« pri vsaki starosti in spolu točno poživljenje oslabele prebave. Zdrav-niška poročila iz vročih dežela slave vodo Franz Josefa za važen pripomoček tudi proti grizi ter obolenostim želodca, ki nasto-pajo, kot posledica mrzlice. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgo-vinah. 26-T

— Iz Maskarada Sokola v Šiški se vrši v soboto 4. t. m. v salonu pri Kersiču, ob 20. Dostojne maske dobrodošle. Zdravo!

— Iz Redni občni zbor krajevne skupine društva nižjih p. t. uslužbencev v Ljubljani se je vršil 29. m. m. v beli dvorani v Uni-onu. Predsednik je otvoril zborovanje in po-zdravil navzoče člane ljubljanske, posebno pa one, ki so prispeli na zborovanje s Sta-jerskega, z Gorenjskega, Dolenskega itd. Po poročilu predsednika, tajnika, blagajnika in nadzorstva se je vršila volitev novega od-bora. Za predsednika je bil izvoljen F. Klančar, v odbor pa nekaj novih, nekaj pa starih članov.

— Iz »Rendez-vous« vseh plesalk in plesalcev in na »Cepodolinski« čajanki — dru-žabnih plesnih vaj g. JENKA, ki se vrši jutri na praznik od 4—7 pop. v veliki dvorani »Kasine«. Pouk najnovjšega »Praške-go-Foxa« in Yale-Bluesa od 3.—4. ure. Sta-dentini-je znižano članarino. 108-n

— Iz V treh urah — štiri glavne plesle to-čnje sezone se nauči vsak začetnik-ca edi-no v »Priv. plesni šoli — JENKO«, kavarna »Emona« I. nadst. Informacije vsak dan od 14.—22. ure. 104/n

— Iz Vreme. Vreme je sicer še vedno kisto, kaže pa tendenco izboljšanja. Baro-meter se je nekoliko dvignil in kaže danes 765 mm pritiska. Temperatura varira med 0 in 2 stopinjama nad ničlo. Opoldne se je nekoliko zjasnilo in je pričakovati lepšega vremena.

— Iz Drzna tatvina Na policijski je prija-vil danes drzno tatvino trgovec Janko Pogačar, lastnik trgovice »Vesta«. Iz sobe gostilničarke Marije Kregar na Medvedovi cesti sta mu bili namreč ukradeni dve pi-štohi za brizgotnik, ki ju je nedavno naročil v Nemčiji. Obe pištoli, popolnoma nov teh-nični izum, je nedavno naročil v Nemčiji in ju dosledaj še ni nihče imel, niti uporabljal v Ljubljani. Ena je znamke »Sprio Simplex«, druga znamke »Universal«, obe skupaj pa sta vredni 4400 Din. Pogačar je obe pišto-li uporabljal za slikanja lokala, katerega na-merava gostilničarka preurediti v kino. Obe pištoli sta se nahajali v sobi, ki pa ni bila zaklenjena. To prikljo je izkoristil spreten umzovnik in ju izmaknil. Tatvina je bila že izvršena pred nekaj dnevi, vendar je bila šele včeraj opažena.

— Poročni prstani pri F. Čuden, Prešernova ul. 1. 12-T

— Iz Prepaden vlomilec. Snoči se je spla-zil v stanovanje Ivanke Zoričeve v Vod-matu št. 17 neki neznanec, ki je razbil ku-tiljsko okno in nato skušal vdreti v sobo. Zoričeva ga je pa čula in začela je klicati na pomoč. Nevarljeni nočni gost jo je nato umnih krah pobrisal. Kaj je iskal pri Zoričevi, ki je revna, ni znano.

— Iz Policijski določil. Radi krošnjarenja brez dovoljenja je bila aretirana Lucija J., radi beračenja pa sta morala v zapor Urh P. in Josip P. Prijavljenih je bilo tudi več slučajev tatvine, dve osebi sta bili ovade-ni pred prepa, dve radi kršitve avtomobil-skih predpisov, 1 radi prestopa cestno-po-licijskega reda. Ovadena je bila tudi neka gostilničarka, ki je imela godbo brez dovo-ljenja.

Prof. dr. Bubnov sedemdesetletnik

Jutri obhaja bivši profesor kijevske univerze in redni profesor ljubljanske uni-verze v pok. dr. Nikola Bubnov 70-letnico rojstva. Slavljenec je v Ljubljani splošno znan in priljubljen. Kljub visoki starosti je še vedno čil in krepek, a tudi duhovit in podjeten tako, da bi ga lahko zavidal za zdrav humor in veselje do življenja marsi-kak mladenič.

Slavljenec je bil rojen 1. 1858 v Kijevu. L. 1877 je dovršil v Petrogradu gimnazijo, l. 1881 pa filološko fakulteto na petrograj-ski univerzi, obe z odličnim uspehom (zla-to medaljo). Takoj po končanih študijah se je lotil znanstvenega dela. Proučil je ne-broj rokopišov in napisal temeljito razpra-vo o Gerbertu, poznešem papežu Silve-stru II. To razpravo je predložil fakulteti, da dobi naslov magistra splošne zgodovine. Delo je bilo pa tako temeljito, da je pri-znala fakulteta avtorju doktorski naslov, kar je redek primer v ruski akademski zgo-dovini. Kmalu je bil povabljen dr. Bubnov na kijevsko univerzo, kjer je deloval kot redni profesor in večkratni dekan polnih 28 let. Boljševiška revolucija ga je primo-rala zapustiti domovino. Preko Soluna je prispel v Niš in julija leta 1920. je postal honorarni profesor na fakulteti v Skopju, novembra istega leta je bil pa izvoljen za pogodbenega in pozneje za rednega pro-fesorja ljubljanske univerze.

Slavljenčevu znanstveno delovanje je naša javnost več ali manj že znano. Zato smo porabili to priliko, da se ozremo v nje-govo zasebno življenje in neumorno delo, ki ga vrši tudi zdaj, ko je stopil v zaslužni pokoj. Usoda je zanesla simpatičnega ru-skega učenjaka v Ljubljano in hotela, da proslavlja svoj 70. rojstni dan v slovenski prestolici. Stanuje na Rimski cesti št. 13 v mesečni sobici, kjer ga je obiskal naš ured-nik. Soba s posteljo, omaro in veliko po-lico, natrpano s knjigami. V tej sobi živi ruski učenjak sedaj, popolnoma zastopljen v znanstveno delo. Prevladajoči vtis, ki ga človek dobi v profesorjevem stanovanju, je vtis samote. Nehote je naš urednik, ki ga je g. profesor prijazno sprejel, vprašal:

— Ali ste popolnoma sami, g. profesor?

— Sam sem v Ljubljani, je odgovoril in se zamislil. Vendar na svetu še nisem po-polnoma osamljen, čeprav sta mi umrla žena in sin. Imam pa še pastorka, ki živi v Brnu in študira veterinarsko šolo. In na moje veliko veselje se je oglasila pred me-seci tudi moja pastorka, ki živi sedaj v Parizu. Zvedela je, da sem v Ljubljani in se mi javila. Razen tega imam še vnuka in enega brata v Rusiji. To je vse, kar imam živih sorodnikov.

Gospod profesor se je tedaj ozrl na ve-liko polico s knjigami, kakor bi hotel re-

či, da so to njegovi preostali neživi prija-telji, ki jih ljubi nad vse in za katere živi.

— Kako ste se privadili Ljubljane, gos-pod profesor?

— Ljubljano sem vzljubil leta 1909., ko sem se slučajno vozil iz Opatije na Dunaj. Na ljubljanskem kolodvoru sem pogledal skozi okno, videl sem okolico, hiše in cer-kvene stolpe in rekel sem si: V tem me-stu bi rad preživel nekaj mesecev. Usoda je hotela, da sem po tolikih letih prišel v Ljubljano kot univerzitetni profesor in mi je Jugoslavija postala druga domovina.

— Kako ste zapustili svojo domovino Rusijo?

— Ob ruski revoluciji sem bil v Ki-jevu. Ker se nisem nikdar politično udele-stvoval, so mi bili boljševiki sprva naklon-jeni. Bil sem celo pet mesecev sovjetski univerzitetni dekan. Postal sem pa sumljiv, ko sem odklonil vpis v komunistično stran-ko. Razmere na univerzi so postale vedno neznosnejše. Rektor je bil neki 23letni Žid. Upravno je tvorilo 12 slug in 8 profesorjev. Komunisti so zaprla dva moja kolega. Ko je nekdo omenil, da jima je gotovo dolg-čas v zaporu, je komisar odgovoril, da bo kmalu dobil tovariša prof. Bubnova in mu ne bo več dolgčas. Razumel sem namigo-vanje in sklenil, da zapustim Kijev in od-idem v Odeso. General Dragomirov me je vzel seboj v vojaški vlak. Iz Kijeva v Odeso smo potovali deset dni na mesto deset ur. Iz Odesa nisem vedel, kam bi se napotil. Kot star profesor zgodovine ne morem kjerkoli živeti. Če bi me n. pr. odpeljali v Egipt ali na Malto, bi propadel in bi bilo boljše, če bi me boljševiki ubili. V Odesi sem se vkrcal na angleški parnik, ki je bil na poti v Varso. Vsi smo hoteli v Ju-goslavijo. K sreči nas v Varso niso mogli iz-krcati, ker so v luki plavale mine. Zato smo pristali v Carigradu in od tur odpeljali v Solun. Po velikih naporih in različnih do-govorščinah sem dospel v Niš in se oddah-nil v tem mirnem mestecu, kjer ni bilo žuti grmenja topov, kakor v Kijevu in Odesi.

Meseca novembra leta 1920. sem bil imenovan za rednega kontraktualnega pro-fesorja na univerzi v Ljubljani. Določen sem bil prav za prav za Skopje, toda Ljubljane nisem mogel pozabiti in sem bil presrečen, da sem dobil mesto na tukajšnji univerzi.

— Ali še vedno znanstveno delujete, g. profesor?

— Čeprav sem upokojen in z denarjem, ki ga dobivam, podpiram svoja sorodnika, živim še vedno za znanost, kakor vse svoje življenje. Neki francoski učenjak me je na-pisil, naj prevedem iz ruščine svoje naj-večje delo »Zbornik Gerbertovih pisem«.

G. profesor je vzel s police dve debeli knjigi in ju pokazal našemu uredniku.

— To delo je moje začetno znanstveno delo. Z njim sem si pridobil doktorat. Ze pred 30 leti me je isti francoski učenjak pro-sil, naj prevedem to delo na francosko. Te-daj nisem ugnel. Vesel sem, da se morem sedaj v Ljubljani, ki jo ljubim nad vse, v miru posvetiti znanstvenemu delu. In tudi če pridem iz Pariza v Ljubljano, mi je še vedno ljuba in draga. Zame je to delo velika tola-ja. Zatopim se v preteklost in pomnim vso bolelost, ki sem jo moral doživeti po nenadni smrti edinega sina. Živim kot znanstvenik in obdelujem preteklost ter tako pomnim na svoje gorje.

Številni prijatelji so pripravili ob moji 70letnici malo slavnost, na kar sem tudi pristal, da se zahvalim Ljubljani za gosto-ljubni sprejem in naklonenost, ki jo uživa-jal vsi ruski emigranti. S ponosom bom napi-sal v uvodu svojega novega dela, ki bo le-tos končano, da sem ga dovršil v Ljubljani.

Odlidnem znanstveniku želimo ob 70let-nici, da bi preživel med nami še mnogo let čil, zdrav in agilen, kakor je bil doslej.

Konj v letalu

Letalo bo kmalu postalo uporabljivo in praktično prevozno sredstvo. O tem priča slučaj, ki se je pripetil te dni v Franciji. Z letališča »Le Bourget« pri Parizu je namreč startalo letalo na ka-terem se je vozil poleg ljudi tudi — konj. To originalno idejo si je vtepla v glavo cirkuška jahalka Betty Rand, ki je imela nastopiti v Londonu. Igralka pa brez svojega konja ni hotela odriniti in tako so za njo in njenega četvero-nožnega partnerja letalo pripravili k startu. Konj se je sprva seveda silno upiral in ga nikakor niso mogli pripra-viti, da vstopi v letalo. Končno jim je to uspelo in letalo je poletelo preko Rokavskega zaliva v London, kjer je po dvehurnem poletu srečno pristalo. Konj se je med zračno vožnjo popolnoma umiril in je zapustil letalo očividno za-dovoljen in ponosen, da je prvi konj na svetu, ki je napravil izlet po zraku.

Usodna podobnost

Mnogi ljudje imajo dvojnike in mar-sikomu se pripeti, da ga na ulici nago-vori nekdo, ki ga sploh ne pozna. Tako podobnost pa ni vedno prijetna. O tem se je prepiral londonski uradnik Ar-thur Watson, ki je bil letos že trikrat aretiran radi zločinov, katerih ni izvrš-il. 3. januarja ga je aretiraril na ulici de-ktiv in ga odvedel na policijsko straž-nico. Tam je Watson zvedel, da je v neki modni trgovini plačal baje s po-narejenim čekom. K sreči je lahko do-kazal ahtbi, kajti ob tistem času sploh ni bil v Londonu. 17. januarja je bil Watson znova aretiran in moral je ostati čez noč na policijski stražnici. Zvedel je, da je pred dvema dnevnoma ukradel neki starejši dama iz ročne tor-bice denarnico. Dotična dama je po-drobno opisala. Watson je pa izjavil, da ob času, ko je bila dama okradena

sploh ni bil v dotični ulici. Ker pa ni mogel podpreti svoje trditve z dokazi, so ga konfrontirali z okradeno damo, ki je v njem spoznala nevarnega že-parja.

Vse je kazalo, da bo Watson strogo kaznovan, dasi je bil nedolžen. K sreči je bil pa istega dne aretirarjan znani že-par Riley, ki je Watsonu na las podo-ben. Izkazalo se je, da je Riley ukradel dami denarnico in da je tudi on plačal v modni trgovini s ponarejenim čekom. Watsona so izpustili. Zadovoljen se je vračal s policijske stražnice, toda v bližnji ulici ga je detektiv znova are-tirjal. Mož ni vedel za Rileyevu areta-cijo in mislil je, da je zasačil pravega že-parja. Tako je Watson priromal nazaj na policijo, kjer se je zadeva pojasnila. Dokler bo Riley zaprt, bo imel tudi Watson mir.

Ovojnja justifikacija v Angliji

V soboto zjutraj sta bila obešana na dvoršču cardiffske kaznilnice rudarja Rowlands in Duscoll, obsojena na smrt radi umora obrtnika Lewisa. Rowland-sov brat, ki je bil tudi obsojen na smrt, je v ječi zblaznel tako, da so ga morali poslati v umobolnico. Lewis je bil u-morjen med pretepom v baru in obto-ženci so do zadnjega tajili krivdo, ki jim tudi ni bila dokazana tako točno, da bi moglo sodišče izreči smrtno ob-sodbo.

Ko je ministrski predsednik Cham-berlain odklonil prošnjo za pomilosti-tenje kralju, so meščani zbrali nad 200.000 podpisov, da bi tako izsilili po-milostitev. Pa tudi to ni nič pomagalo. V mestu je prišlo nekaj dni pred ju-stifikacijo do velikih demonstracij. Na dan justifikacije je pa vladal popoln mir. Okrog kaznilnice se je zbralo do 5.000 prebivalcev, ki so molili za ob-solence.

Maurice Renard — Albert Jean:

Skrivnostni mrlič

Roman.

— Him, to vam je bil mož! — je dejal Marcelin. — Vse je vnaprej izračunal in vedel, kaj se bo zgodilo.

— Razun svoje smrti, — je odgovoril Erik. — Preveč je napenjal svoje sile. Noč od 15. na 16. je morala biti zanj strašno naporna. Sam in brez oddiha je moral dovršiti tako komplicirano in naporno delo, da ni čuda, da so ga moči zapustile...

— Njegovo srce se je ustavilo v vlakcu med vožnjo proti Pontarlieru. — je dejal Marcelin.

— In tako smo dobili četrto truplo Richarda Ciruguea kar je skrivnost še povečevalo in jo zavilo v večno temo, je pripomnil Claude. — Bog je vrgel ključ od te strašne zagonetke v prepado.

— Sakra, — se je oglašil Marcelin. — Veste, kaj vam povem? Jezi me, gospod Claude, da se vašemu bratu načrt ni posrečil in da je legel v grob, preden je dovršil svoje delo.

— Dovolil, kaj?

— Nu, grom in strela, tisto zadevo: ustvariti življenje, ujeti iskro. Polastiti se duše, če že hočete.

— Ni mogel dovršiti tega ropa. Marcelin.

— In vendar ni pogrešal znanja.

— Znanja ne, pač pa razuma in vere. Bil je samo učenjak, a to ne zadostuje. Vidite, dragi Marcelin, če hočemo ugrabit Psiho, nam ne pomaga genij. Biti moramo ljubezen. No torej! Na kaj misliš ti, Erik?

— Na tisoče reči. Na trdosrčnost in

zakrknjenost tega človeka, ki ga je mogel spraviti iz ravnotežja samo strah pred neuspehom. Mislim tudi na zmožnost Pravice, ki se je trdovratno držala teorije štirih ljudi, ne pa štirih raper. Na nezadostno točnost pri obdukciji četrtega Richarda, resničnega Richarda. ki je umrl — če lahko tako rečemo — dvanaest ur po smrti prvih treh... Mislim zlasti na žive na Charlotto, na Maxenco, nate, Claude... In ne morem se iznebiti strahu in groze, sam ne vem pred čem, tako blizu mi je privedel ta dogodek k večni in zagonetki življenja in smrti. JE RES KONEC? Rad bi vedel, pa si ne upam.

ČETRTI DEL.

Drugi dan. Claude Cirugue je baš srečal siru Jamesu Burlinghama zapise svojega brata Richarda.

Zbiral je raztresene liste. Sir James je razmišljal sedeč za veliko pisalno mizo s kromolci naslonen na mizo in si s sklenjenimi rokami podpiral glavo.

— A tu, — je dejal Claude. — tu so vzorci. Vaši so, gospod.

Sir James je vzel iz ro svojega tajnika črn zvezek s svetlimi platnicami.

— Storitve s tem, kar vam drago, — je nadaljeval Claude. — Erik Alban mi je izročil zapisnik snoči po Marcelinovem odhodu. Pregledal sem ga samo mimogrede. Zdi se mi, da so v njem samo beležke, ni pa popolnega popisa vzorcev. To pomeni da je recept radio-

plastike morda izgubljen. To zadevo bi kazalo proučiti.

— Trdno sem prepričan, da skrivnost vašega brata ni izgubljena. — je odgovoril sir James. Prepričan sem, da tega ne dovoli. Vidite, včeraj, ko sem to spoznal, sem bil ves srečen. Ko sem zagledal to mrtvo psico, to umetno mrhovino. Zares, Claude, nerazumljiva so pota božje previdnosti. Bog je dal življenje temu strašnemu človeku, da bi bil končno rešen problem, ki me je tako dolgo mučil. Izbral je tega nevarnega genija, da nam nudi možnost ravnati se po njegovih zakonih, ne da bi ovirali napredek civilizacije. Hvaljeno bodi njegovo ime!

— Tisočkrat hvaljeno bodi njegovo ime, gospod! Da je dovolil to odkritje in uničil njega ki se je ukvarjal s temi strašnimi eksperimenti prej, preden je napravil usodno napako.

— Pa vendar ne mislite, — je vprašal sir James razburjeno, — da bi se bilo vašemu bratu posrečilo oživiti umetna trupla?

— Niti na misel mi ne pride kaj takega! Lahko se sicer igramo s snovjo, toda življenje in duša — ne, to bi bil napad na božjo vsemočnost, če bi se hoteli polastiti življenja ali duše. Spomnite se samo, da je hotel Richard ubiti. Enajsti model bi ne prišel živ iz njegovega laboratorija. Malo več denarja in malo več časa, pa bi se to zgodilo.

— A vendar je bil vaš brat velikan. Nerazumljiv, zagoneten tvor.

— Zares, kakor Prometej, — je pritrtil Claude.

— Božja usmiljenost je neskončna in nič se ne zgodi, česar bog ne dovoli. Bog je dovolil vašemu bratu storiti kar je storil. A ko je to čudno delo končano, ko se je vaš brat izločil onega sle-

parskega posla, ki mu je prinesel potrdilo oficijelne vede, je bog vzel izumiteljevo dušo in življenje k sebi. Richard Cirugue je bil njegovo orodje. Zato tudi mislim, da ne trpi muk večne Gehenne.

— Ah, gospod, zelo se bojim, da Richard ni našel na onem svetu večjega zla, nego je bilo njegovo razočaranje. In če blodi njegova trpeča duša ta hip okrog naju, če trpi muke pogubljenih, naj moj brat vsaj zve, da mu jaz odpuščam krivice, ki mi jih je storil. — Odpuščam ti, Richard!

Siru Jamesu se je zdelo pri tem direktnem nagovoru, da čuti okrog sebe atmosfero onega sveta. Ne idne je postajalo skrivnostno. Prazne so bile postajale grozotne. Tajna je klicala na pomoč. Na pomoč! Na pomoč! je hitela fantazija, ki je začela ustvarjati leteče fantome.

To je trajalo samo trenutek. Takoj sta se otresla teh zagrobnih senc.

— Krivice, ki vam jih je storil, — je dejal filantrop, — so večje, nego ste priznali...

— Večje, nego sem sam mislil. Richard ni mogel za to, da ga gospodična Albapova ljubi. Toda ne smel bi se ponovno sestati z njo in ne smel bi ji dovoliti, da mu je pisala, kakor sem zvedel iz njegovih zapisnikov. Dotični odstavek v zapisnikih kjer govori o nji, priča, da njene ljubezni ni odklanjal, marveč jo je še podžigal. Privolil je v sestanke z njo in dal ji je naslov na pošto ležeče. Z menoj sploh ni računal. Sicer pa...

— Sicer pa?

— Nikoli me ni ljubil. Nikoli ni nikogar ljubil. Vse je preziral in zaničeval.

— Trpite, dragi Claude, je-li?

— Trpel bi manj, če bi bila Maxence pametna. Rad bi jo videl pametno in srečno. Toda spiritizem ji je zmešal glavo. Zaman polemiziram z njo. Zaman jo prosim, naj pusti to nevarno igro. Vse moje prošnje in vse prigovarjanje, naj se spametuje, nič ne pomaga. Ne morem je spraviti nazaj na pot resnice.

— Občudujem vas, — je dejal sir James. — Vaše samozatajevanje je res vredno občudovanja.

— Ah, gospod! Samo vaš ponižni učenec sem.

— Dobro! — je vzkliknil sir James. — Moj učenec. Mislim torej, da ne morete odkloniti nobene moje želje.

Claude ga je radovedno pogledal in priklimal z glavo v znak, da mu je brezpogojno ugan.

— Dragi moj, gre za žrtve, morda za težko samozatajevanje... Prosim vas, da odložite tajništvo...

— Gospod!

... da bi mi mogli služiti še z večjim uspehom.

— Kaj morem storiti za vas?

— Te vzorce...

— No?

— Vaša zadeva je, da jih proučite, po potrebi izpopolnite in vprežete v delo za našo stvar.

— Jaz? Toda gospod, saj sem samo učenec. Saj lahko dobite sto in sto bolj kvalificiranih kemikov, ki bi mogli dovršiti to delo.

Anglež mu je pogledal naravnost v oči.

— Ne, Claude, niste samo učenec! Spadate bolje rečeno med one učence,

ki postanejo prav kmalu mojstri. Videl sem vas manipulirati z aparati v Villejuifu in vem, kaj in kako je z vami. Sicer pa gre samo za to, da obnovite s pomočjo danih vzorcev poizkus.

Prvak ljubimcev vseh časov!

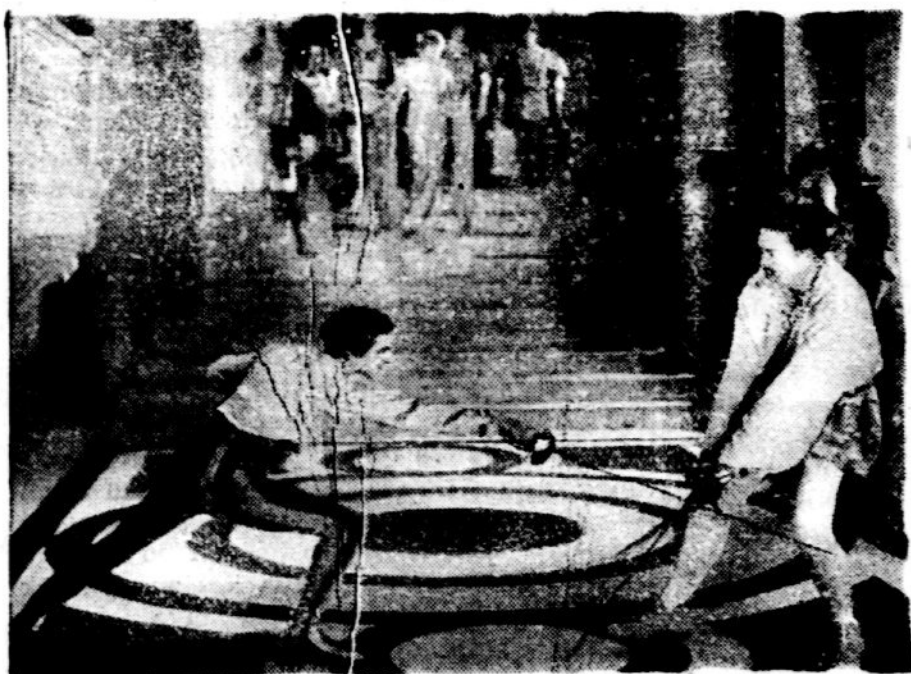
Monumentalni velefi m

iz temnega srednjega veka za časa vladanje zloglasnih Borgijcev
v večnem Rimu

DON JUAN

v glavni vlogi lepi ljubimec ženskega sveta

John Barrymore

ELITNI KINO MATICA

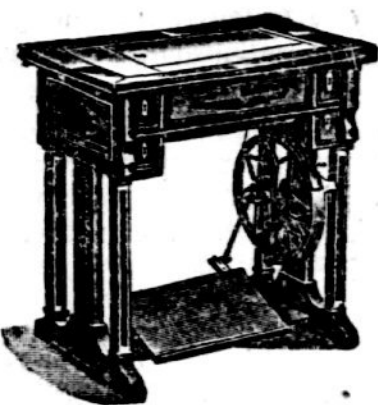
V Rimu! Ljubimec Lukrecije Borgije. — Spletke in intrige. — Opasni sestane. — Strahovlada Borgijcev. — Prva ljubez. — Ljubosumnost. — Dvoboj. — Obsojen na smrt. — Pred inkvizicijskim sodiščem. — Grozne muke. — Rešitev in beg.

Pri vseh predstavah svira pompozni orkester istoimensko MOZARTOVO opero DON JUAN.

Predprodaja vstopnic od 11. do pol 1. ure in od 2. ure naprej.

Premijera jutri na svečnico ob: 3, pol 5, 6, pol 8, 9.

Telefon 2124.

15 letna garancija

Od dobrih se na boljši šivalni stroji in kolesi znamke GRITZNER in Adler za dom, obri in industrio.

NOVOST!! Siva ni stroj kot: Damska pisalna miza

Samo pri JOSIP PETELINC

Tudi na obroke.

LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi
Pouk v voženju brezplačen

Cene nizke

Mehanična čipkarska delavnica

dobro uvedena, na dobrem mestu — napredaj: event. se odda v zakup ali na račun. — Za pogoje se obrnite na: Pozorišna 2, Beograd, bife «Bregalnica».

Zdravo dekle

stara 20 let, veča vseh gospodinskih del, dobra kuharica — išče službo pri boljši rodbini; event. gre tudi k otrokom — Pisemne ponudbe pod «Pozorišna/185» na upravo «Slovenskega Naroda».

Blagajničarka

z večletno prakso, izurjena v vseh pisarniških delih, zmožna slovenskega in nemškega jezika — išče službo blagajničarke ali za pisarno. — Ponudbe pod «Blagajničarka/187» na upravo «Slov. Naroda».

Praktikant

za pisarniško delo, vešč stroje-pisja, slovenskega nemškega jezika — išče službo za takoj. — Ponudbe pod «Praktikant/186» na upravo «Slov. Naroda».

Natakarica

z večletno prakso, veča slovenskega, srbskega in nemškega jezika išče mesto v večjem hotelu ob morju. — Ponudbe pod «Natakarica/163» na upravo «Slov. Naroda».

Znižane cene in največje skladišče dvokoles, motorjev, otroških vozičkov

Prodaja na obroke. — Ceniki franko «TRIBUNA» F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska c. 4

Najlepša drva

CEBIN, LJUBLJANA, Wolfova ulica 1/II. 120

D. M. C.

Največje skladišče — Avram KAJON, Sarajevo, Prestolonaslednika Petra br. 26. 152

Trboveljski premog,

drva — POGACNIK, Bohoričeva ulica 5. Telefon 2059. 178

Levo opremljeno sobo

v sredini mesta za 1—2 osebi, na željo tudi prazno ali s popolno oskrbo — oddam takoj. — Naslov v upravi «Slovenskega Naroda». 188

Licitacija.

V soboto 4. februarja t. l. se vrši pri špediterju Ranzingerju licitacija dobro ohranjenega pohištva (postelje, zofa, komode itd.). 169

Proti NAHODU sigurno

«inkulke prašek za nosljanje

„NUHAN“

doza Din 5. — Priporočila lekarna Mr. BAHOVEC, Ljubljana (Kongresni trg)

DRUŽBA «ILIRIJA»

Premog, drva, koks

glinje — Dunajska cesta 40, poleg Iv Zakotnika — Telefon 2820. 108/L

Ni zdravja brez dobre prebave!

Ali čutite pritisk in napetost v želodcu po jedi, kiseli okus v ustih? Ali trpite na zaprtosti, omotičnosti in pomanjkanju spanja? Ali Vas muči glavobol bolečine v želodcu in dimljah? Ali imate izpuščaje, mozolje, nastale zaradi slabe prebave? — Prepričajte se tudi Vi, da preizkušena zdravilna specialiteta «FIGOL» eliksir ureja prebavo in Vam vrača zdravje «FIGOL» se dobiva po vseh lekarnah izdeluje ga pa in razpošilja po pošti s povzetjem z navodilom vred lekarna dr. Z. SEMELIC, Dubrovnik 2

Izvirni zabojček s 3 steklenicami 105 Din, s 8 steklenicami 245 Din. Ena steklenica z omotom in poštino 40.— Din.

!! Znižane cene == Cene znižane !!

Velika izbira: cepnih robcev, rokavic, NOGAVIC FLOR in VOLNENIH, triko perila za dame in gospode. Srajce, ovratnike, kravate, DIŠEČA MILA. — Kompletna potrebščina za šivilje, krojače, čevljarje in tapetnike. — Vezentin in čipke.

pri Josip Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika (ob vodi).

Oglejte si zalogo in se boste prepričali!

Ali se želite osvoboditi revmatizma in protina?

Trganje, zbadajoče bolečine v udih in členkih, oteklina členkov, pohabljenost noge in roke, zbadanje v raznih delih telesa, da celo slabost oči so včasih posledice bolečin vseh revmatizma in prehlajenja, ki se morajo odstraniti, ker bi bolezen vedno bolj in bolj napredovala.

JAZ VAM NUDIM

zdravilno pijačo, ki Vam razkroja sečno kislino, pomaga pri prebavi in in čiščenju. Ni to kakšno univerzalno sredstvo ali skrivnostno zdravilo, ampak zdravilo, ki ga je dala dobra mati narava za dobrobit bolnega človeštva.

Vsakemu brezplačno za poskušnjo.

Pišite mi takoj in dobili boste iz mojih skladišč, ki so po vseh državah, poponoma brezplačno in franko eno stekleničko za poskušnjo obenem z navodilom in poučno razpravo. Tako se boste mogli sami prepričati o tem neškodljivem sredstvu in njegovem delovanju.

August Märke, Berlin - Wilmsdorf, Bruchsalerstrasse 5. Abt. 307.

Do skrajno znižanih cenah

se oddajo v večjih ali manjših partijah ali tudi v celoti razne poučne in zabavne slovenske in nemške knjižice starejši letniki „Ljubljanskega zvona“, trnovske knjižice, svinčniki, razrednice in razne druge pisalne in risalne potrebščine v

NARODNI KNJIGARNI,

Stritarjeva ulica št. 2

24/T

Preselitveno naznanilo. — Komercialna banka d. d.

PODRUZNICA LJUBLJANA. Afilacija banke Ceko-Slovaški Legiji v Pragi.

se je preselila v novo urejene prostore na Mestnem trgu št 5